

Tromsø, 21.10.2011

Kommentarer til NOU 2011:6 "Et åpnere forskningssystem"

Dette dokumentet består av en grundig analyse av forskning i Norge, men med et snevert utgangspunkt. Dette fører til et dokument som bekrefter noen uheldige forutinntatte ideer om hvordan vi vil oppnå den beste forskningen i fremtiden. Diskusjonen er dominert av den oppfatning at åpen konkurranse om forskningsmidler er den eneste veien til høy kvalitet og effektivitet i vitenskapelig produksjon. Dette fører til negative synspunkter på ulike forskningsområder og institusjoner som får direkte offentlig støtte til å utføre sin forskning.

Havforskningsinstituttet og Norsk Polarinstittutt (og noen få andre) er nevnt som virksomheter som er unntatt fra konkurranse.. Det er underforstått at disse institusjonene ikke har vitenskapelig produksjon i forhold til tildelte ressurser. Lite data blir presentert for å støtte denne påstanden. Disse forskningsinstitusjoner er gjennom formelle dokumenter (tildelingsbrev fra departement) instruert til å oppfylle samfunnsmessig relevante oppgaver, herunder skaffe forvaltningsrelevant kunnskap. Det er regjeringens politikk å tildele oppgaver som krever finansiering som overstiger den offentlige støtten. Norsk Polarinstittutt når i dag mer enn 30 % av sin omsetning fra eksterne kilder i åpen konkurranse. Hvis kvaliteten var mangelfull ville evnen til å skaffe slik finansiering mangle. Dokumentet er grunn i sin analyse av forskning støttet av offentlige midler.

En stor del av dokumentet er viet til å skape et "barometer" for forskning. Dette er nøye gjort i rapporten basert på moderne verktøy. Men diskusjonen er dessverre fokusert på de spesifikke behovene til academia og grunnleggende forskning.

Langsiktige målinger og overvåking er vitenskapelige virksomhet av overordnet viktighet. Akademisk anerkjennelse av overvåking som fag er sårt tiltrengt for å heve statusen for disse aktivitetene til samme nivå som for grunnforskning. Den induktive slutningen introdusert av Francis Bacon er bare delvis gyldig for overvåking. Vitenskapelige bestrebelser generelt, og kanskje overvåking i særdeleshet produserer store mengder data som er underutnyttet og i beste fall lagret på skjulte steder. Overvåkingsdata må samles også i perioder når ingen av tallene isolert kan utnyttes til å falsifisere en hypotese, og dermed føre til originale vitenskapelige publikasjoner. For å fremme overvåking og øke utnyttelsen av data må insentiver opprettes, slik at enkeltpersoner som utfører målingene søker å gjøre sine data synlige, åpne og tilgjengelige. Et siteringsindeks for data kan lokke mange forskere til å gjøre sine data tilgjengelig dersom slike siteringer vil fremme den enkeltes karriere og stolthet. Det bør understrekes at dette er mer enn å kreve deponering av data i en databank som lett er så tilslørt som om dataene befinner seg på noe lagringsmedium bortgjemt i forskernes kontor. Moderne søkemotorer vil finne data hvis det er av riktig kvalitet og merket på smarte måter. For å gjøre sine data sitert og brukt vil forskeren bruke sin kreativitet og kunnskap om dataseriene for å gjøre sine data søkbare. Samfunnet kan oppnå store gevinster ved mer effektiv bruk av alle data og med større grupper av forskere som får kjenne stolthet ved å bedrive virksomhet med høy status.

Myh,

Nalan Koc

Forskningsdirektør

Norsk Polarinstittutt